

Előfizetési árak:
 Egész évre - 4 kor.
 Félévre - 2 „
 Negyedévre - 1 „
 Egyes szám ára 10 fillér
 —
 A Nyilttér sora 20 fillér.

Megjelen
 minden vasárnap.
 —
 Kéziratokat nem adunk
 vissza.

BÉKÉSI UJSÁG

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztőség:

Békés, II. ker. 168. sz.,
 hova a lap szellemi
 részét illető minden
 közlemény küldendő.

Kiadóhivatal:

„Függetlenség” könyv-
 nyomdája Békéscsabán,
 hova az előfizetések,
 hirdetések és a lap szét-
 küldésére vonatkozó fel-
 szólások intézendők

Felölts szerkesztő: SÉLLEY PÉTER.

Segéd-szerkesztő: P. FARKAS GYULA.

Főmunkatársak: TENGERSZEM és TÖVIS.

OLVASÓINKHOZ! Mindazon tisztelt olvasóinkat, kik szerény lapunkat nemcsak szellemi, hanem anyagi pártfogásban is kívánják részesíteni, felkérjük a lap pontos szétküldése szempontjából, hogy az előfizetési díjakat a vidékiek a kiadóhivatalhoz Békéscsabára, a békésiek pedig a szerkesztőséghez Békésre szíveskedjenek beküldeni. Az előfizetési díj, mely egész évre 4 K, félévre 2 K, negyedévre 1 K, azért lett ily csekély összegben megállapítva, hogy lehetővé tegyük még a legszegényebbeknek is lapunk megrendelhetését.

A SZERKESZTŐSÉG.

A Békési Lapok „Papválasztásról” című cikkéhez.

Papválasztásról cím alatt a „Békési Lapok” jónak látta megtámadni lapunkat. Őszintén sajnáljuk, hogy foglalkoznunk kell ez ép oly ok nélküli, mint szerencsétlen kirohanással, mert veszedéshöz semmi kedvünk. De hát kénytelenek vagyunk vele.

Nem tudjuk, vajon tisztában volt-e ezen kirohanás fogalmazója azzal, hogy mit cselekszik! De hajlandóbbak vagyunk azt hinni, hogy nem, mert a gyanúsítások és valótlanságok oly halmaza foglaltatik abban, mely csakis a Békési Lapok hitelének gyengítésére alkalmas.

Csak hogy némelyek előtt gyűlöletessé tegye, azzal gyanúsítja lapunkat

a cikk, hogy csak Nyárády László érdekében indult meg. A „Békési Ujság”-nak első, Egy szó a közönséghez, c. cikkében világosan meg van mondva, mely okok birtak minket e lap megalapítására, ime laptársunk azt hirdeti rólunk, hogy nem vagyunk őszinte, igazmondó emberek. Oly eljárás ez, melyhez hasonló aligha fordult még elő a magyar hírlapirodalom történetében s melyről mindenkinek meg kell vallani, hogy épen olyan szokatlan, mint a milyen nem szép.

De a cikk írója továbbiakban is a szívek és vesék vizsgálódásaként viseli magát s nagy képpel azt a kijelentést teszi, hogy a Papp Lajos szentesi lelkészről mondottak pusztán személyek elleni gyűlölködésből erednek. Mintha bizony a lelkiismeretesség csupán a „Békési Lapok” monopoliuma volna! Azt a feltevést, mintha lapunk bárminő gyűlölet kielégítésének terül szolgálhatna, a leghatározottabban visszautasítjuk. E tárgyhöz még csak annyit jegyzünk meg, hogy mielőtt A ref. papválasztáshoz c. cikket közétettük volna, a szerző kijelentette előttünk, hogy állításaiért a bíróság előtt kész lesz helyt állani.

Azonban evés közben jön az étvágy. A cikkíró irás közben annyira belegyakorolta magát az elszólásokba, hogy utoljára kicsinyes, magánérdektől vezetett egyének általi befolyásolástól óvja a választókat. De hát kik azok a bizonyos magánérdektől vezetett egyének? Mindazokat akarja-e jellemezni e szavakkal a cikkíró, akik a Papp Lajos pártjához nem tartoznak?

Lehetetlen, mert akkor a választók nagy többsége ellen emelne súlyos vádat. Vagy talán minket akar a közönség előtt leleplezni, akik a Békési Ujság összeállításával foglalkozunk? Ez esetben kijelentjük, hogy a dölt betűkkel szedett szavakban foglalt állítás annyira magán viseli a minden alap nélküli rágalom bélyegét, hogy még a visszautasításra is alig érdemes.

Am a szeretetreméltó cikkekcske, a gyanúsításokon kívül még valótlanságokkal is kedveskedik a jámbor olvasónak. Alig lehet szemenszedettebb valótlanságot képzelni, mint azt az állítást, hogy a Békési Ujság „Nyárády személyét a többi pályázókéval szembeállítván, Nyárádyt minden elgondolható és a többi pályázókról leszedett ékes-séggel felruhazza.” Először is nem tartjuk igazságos dolognak, hogy A ref. papválasztáshoz c. fejtegetésért a „Békési Ujságot szidják, mert e fejtegetés közlése olyan formában történt, mely kizárja a Békési Ujsággal való azonosítást. De hagyján, több is veszett Mohácsnál s nem kívánhatunk mindenkitől mindent. Vizsgáljuk meg most az állítást. „Nyárády személyét a többi pályázókéval szembe állítván”, e szavakkal kezdődik az s már e stilisztikai kikerekítés kedvéért beszótt szavak ellenkeznek a valósággal, mert hiszen az említett fejtegetés csak három jelöltről szól s csupán Pap Lajossal és Tóth Sándorral hasonlítja össze Nyárádyt. „Nyárádyt minden elgondolható ékes-séggel felruhazza”, így hangzik a folytatás. Ha ennek a mondásnak van valami értelme — pedig cikkíró bizo-

Eszmény a szociálizmusban.

— A „Békési Ujság” eredeti tárcája. —

Valamikor Chatrein erkölcsbölcséletét olvasgatva, szinte megdöbbenem, mikor a híres bölcselő Jézust oly oldalról is bemutatja, mely maga a tiszta nemes, igazságokon átszűrt eszményi szociálizmus.

Akkor még nehezen tudtam ebbe beletnyugodni, — de ma tisztán látom Jézust az ő filozófiájában.

A jézusi filozófia alaptétele a szociálizmus főprincipiuma is lévén, érthető e kettőnek szoros kapcsolata, néhol való megegyezése, néhol való ellenkezése. Az eltérések Jézus fogalmából s az emberies érdekek összeütkezéséből fakadnak. A megegyezések kimutathatósága pedig egyszerű.

Ha mélyen beletekintünk az Istenember filozófiájába, tanaiba, ha boncolgatjuk az általa hirdetett igazságok kuforrását, értelmezését, ha úgy nézzük ezeket, ahogyan kell néznünk: a tiszta, nyugodt figyelő ész tiszta kritikájával: nem csudálatos az, ha lélekben minden fogalom fölé emelkedik egy: Jézus, mint a legnemesebb, legtisztább, legigazabb, mint az egyedülvaló.

A tetteiben, érzelmeiben egyaránt megnyilatkozó lélek az észben csak fogalom, —

mely azonban nemcsak in periferia tárgy, hanem tárgy önmagában is.

Jézus a legszentebb Lélek lévén, fogalma is a legnagyobb, a legmagasztosabb. Tökéletes, Eszményi!

Ezért félünk néha emberies sajátságokkal felruházni, — amit pedig tennünk szabad — világos Jézus istenembségéből.

Ámde szociális tulajdonságokkal nagyon óvatosan kell bánni, mert hiszen kimutatható, hogy a szeretet is nem egyéb, mint kivetített egoisztikus érzelm (altruizmus) — szóval gyökere az önzés, melynek alapjait az ösztönök teszik. Idáig futottunk, de ez lényeges. A szociális tulajdonságok tehát az individualis természeti ösztönökhöz alapulnak.

Ha tehát Jézus szociális tulajdonságait megismertük, visszavezetve ösztöneire — természetét, jellemét, lelki lényegét ismerjük meg. Megismernünk pedig azért kell, mert az ő ismerése maga az Igazság utja és ismerete.

Mik azok a szociális tulajdonok?

Elsősorban a szocial és szociálizmus tiszta, nem összehabart fogalmát kell bírunk. Az elsőnek könnyű a definiálása, a másodikik igen nehéz. Nem is próbálom meg, csak értelmezni fogom úgy, hogy e rövid fejtegetésben a tiszta szociálizmust ér-

tem a fogalomjegyen: t. i. azt, mely e szavaiban nyernek kifejezést: szeresd felebarátodat — mint önmagadat (Mennyi lélektan!) testvérek vagytok mindnyájan és egyenlők; ellenséged is felebarátod!

Rengeteget lehetne felsorolni. Nekünk elég ez a három is. Ebből is tisztán kiolvasható a Jézus szociálizmusa.

A modern szociálizmus: a jögon épült, a Jézusé: a szereteten! Ebben különbözik a kettő s mennyi különbség!

Nem feladatunk fejtegetni, melyik előnyösebb: de az tény, hogy a kettő szükségképpen való determinansa, specifikus jegye a tiszta szociálizmusnak.

Tulajdonképpen kettő aránytalan keveréke külön-külön mindegyik — de az, ami boldogító benne, nem a jog túlsúlya, hanem a normális szeretet kellő mértéke.

Mikor tehát a legnagyobb Eszmény, a legtisztább Igazság, a legszentebb Élet, a Szeretet s az ebből fakadó nemes szociálizmus születésének öröm-émlékünnepét üljük, illő az Ő jellemének fényességeit villogtatni a lelkiépülésre azoknak is, aki e fényesség elől szökni szeretnek.

Jézus szociális tulajdonai a szeretetből fakadván, e nemes érzelm bélyegét viselik magukon: ilyen az emberszeretet, igazságszeretet, természetszeretet, könyör, irgalom,

nyosan azt akarja, hogy legyen, — nem lehet mást érteni alatta, minthogy Nyárádyt a levegőből kapott s a tények szilárd talajával semmikép össze nem függő magasztalásokkal halmozták el. Nézzük meg a neheztelt fejtegetést s mit találunk? Nyárádyról tények vannak állítva, illetőleg az olvasó emlékezetébe hozva s e tényekre vannak alapítva az elismerés és meleg ajánlás szavai. Egészen mást foglal tehát magában az a fejtegetés, mint a mit a cikkíró mond. Ámde, hogy a valótlanosság teljesebb legyen, még azt is halljuk, hogy „a többi pályázókról leszedett ékeséggel.” Ez a kitétel megkoronázza a többit. E szerint tehát mindaz, vagy legalább annak egy része, ami Nyárádyról mondva van, nem a Nyárády, hanem a többi pályázók érdeme, mert hisz azokról van leszedve. De ugyan kérem, Nyárádyn kívül melyik pályázó alapította meg Békésen a Kossuth Társaságot, indította meg a Kálvinista Öntudat c. folyóiratot, adta ki a Szentek Hegedűjét, buzgókodott a lelkeknek a ref. egyház számára való megmentésén, alapította meg Békéscsabán a ref. egyházat? Erre tessék felelni . . . Az egész állítás amilyen valótlanosság, éppen olyan képtelenség is.

Nem kevésbé érdekes a másik valótlanosság, amelyet cikkíró — mi célból, ő tudja, talán nem itt is a stilus kedvéért, — meghatón naiv egyszerűséggel röpit világgá. „A közönség ismeri már Papp Lajost”, olvasuk csudálkozva. Nem adjuk vissza a kölcsönt cikkírónak s nem kételkedünk jóhiszeműségében, annyival inkább, mert a fentebb taglalt csudabogár is kétségkívül tőle származik. De honnan tudja ezt. Hiszen semmit sem hallottunk arról, hogy a választók százai, hogy ne mondjam ezrei indultak volna Szentesre s ott megtelepedtek volna, hogy tiszt. Papp Lajos urat megismerjék — mert ez a megismerés nem le-

résztét, szájalom, stb. — mind olyan, mely a nagy szocializmus alkotó elemeit teszi. Eme eszményi tanban a jog az ember fogalmánál kapcsolódik s csak odáig terjed, ahol a jog a kötelességgel egyenértékben van meg. De egyik a más rovására nem juthat, mert ott az egyensúlyozó érték: a szeretet.

Nem lehet tehát meglepődünk, hogy Jézus filozófiáját a nemes szocializmus hatja át — s azon sem csudálkozhatunk, ha jézusi szocializmusról hallunk beszélni. Mózes tanait a hierarchia szelieme árnyékosza, Jézus a mózesi tanokat ezektől az árnyékoktól tisztította meg, egyenlővé tette az adósedőt a farizeussal. S amivel egyenlővé tette: a jog és szeretet, de legfőként a szeretet.

Az egyenlőséget a jog egyensulya adja meg, a testvériséget a szeretet; s a kettő a legfőbb szociális törvényt adja: minden ember egyenlő és testvér.

Az „ember” fogalmát a kialakult jellem jegyei teszik, azok a jegyek, melyek a természet törvényei szerint valók: tehát szabad, független, akaraterős és nemes.

A jézusi szocializmus ilyennek kívánja az embert. Eszményinek tehát. S nekünk erre kell törekednünk.

Ebben a törekvésünkben a világitó oszlop: Jézus Krisztus, a világ Megváltója.

Az ő tanai eszmények, az ő szocializmus földi mocsoktól ment eszményi, ő maga: az Eszmény! Őt kövessétek!

hetett rövid idő dolga. A személyes tapasztalattól független ismerésről pedig csak akkor lehet szó, ha az illető egyén az egyetemes magyar ref. egyház irányában akár mint törvényhozó, akár mint kormányzó, akár mint tudós, akár mint író oly érdemeket szerzett, hogy hirneve az egész országot betöltötte s a közönség igen széles rétegeibe eljutott. De tiszt. Papp Lajos urról a cikkíró sem állít semmi ilyet. Honnan ismerhetné hát a közönség Papp Lajost? Az igazság az, hogy a közönség nem ismeri tiszt. Papp Lajos urat s jó lélekkel mi sem ajánlhatjuk a választóknak a setébe ugrást.

Feleletünk teljessége szempontjából nem kerülhetjük el, hogy rá ne mutassunk a cikknek egy helyére, mely megint az izléstelenség ritka példáját mutatja be nekünk. Az először taglalt valótlan állítás után ugyanis ezt a kifejezést olvassuk: „és őt azok hátán (t. i. a többi pályázók hátán) igyekszik feltolni.” Az ki van zárva, hogy cikkíró e kifejezéssel ütni akarta volna a Békési Lapokat s azt kell hinnünk, hogy a Békési Lapok előbbi számain nem ismeri, különben akármit inkább mondott volna, mint ezt. A közönség ugyanis ezt a kifejezést nem olvashatja mosoly nélkül, mert mindenki tudja, hogy a Békési Lapok tiszt. Papp Lajos urat már elég hosszú idő óta igyekszik a mások hátán feltolni s abban, amit cikkíró a Békési Ujságnak szeméret, a Békési Lapok már régen elnyerte az egri nevet.

Midőn ezeket megjegyezzük, ki kell jelentenünk, hogy csak kényszerűségből foglalkoztunk e támadással. A jövőben pedig őszintén óhajtjuk a Békési Lapokkal a legjobb, a kollégialis viszonyt.

Isten velünk!

A papválasztás.

Mikor e sorok napvilágot látnak, már egészben véve megalakultak a pártok egyik, vagy másik jelölt neve körül s csak néhány óra választ el bennünket a választás nevezetes aktusától.

Mielőtt a szavazatok leadása megkezdődne, az egyik, vagy talán mindkét választási elnök intő, figyelmeztető, buzdító szavakat szokott intézni a szavazás végett egybegyűlt közönséghez. Természetes. Választás, különösen pedig papválasztás alkalmával még az utolsó pillanatban is ébreszteni kell a netalán szunnyadó lelkiismeretet. Ezt tenni kötelessége a sajtónak is s e kötelesség, a pártatlan hozzászólás kötelessége alól semmikép sem menthetjük fel magunkat. Néhány szót tehát mondanunk kell ez ügyben.

Azt hisszük, mindenki tudatában van annak, hogy mily nagy és drága érdekekkel van kapcsolatban a választás eredménye. Ha jól választunk, gyógyulásnak indulnak azok a sebek, melyeket az utóbbi évek, mondhatni évtizedek egyházunkon ütöttek, a torzsalkodást egybehangzó munkásság váltja fel, gyűlölködés helyett az egyházért való buzgókodásban vetélkednek egymással az arra hivatottak, az egyháziasság s ezzel együtt a szeretet műveiben nyilvánuló valóságosság terjedni kezd és gyökeret ver, minek folytán a közjólét sokkal gyorsabban emelkedik: mert nagy hatalma van a szónak, a

keresztyén lelkületből fakadó cselekedeteknek s az egyház forró szeretete által vezérelt kitartó fáradozásnak. Ha pedig elhibázzuk a választást, mindennek ellenkezője következik be: a viszálykodás tovább tart, a szellemi és erkölcsi erők egymás támogatása helyett egymást emészti, még általánosabbá lesz a közöny, a szeretetlenség s talán kezdetét is veszi az a bizonyos züllés, melyet némelyek egészen alaptalanul, már annyiszor emlegettek.

De hát ki az, aki biztosítékot nyújt nekünk arra nézve, hogy egyházunk virágzásnak indul? Nem kell-e egyenlően biznunk azokban, akiket az egyházi törvények alapján az illetékes forum méltónak ítél a békési református papságra? Aztán akad-e ember, aki azt meri állítani magáról, hogy tud olvasni a jövőben s ennek alapján ajánlja a jelöltek egyikét vagy másikat? Ily kérdések hangzanak talán fel a választók között.

Elsőben is azt kell megjegyoznünk, hogy a jelölő bizottság csak *általánosságban* nyilvánítja képeseknek a jelölteket a papi tiszt viselésére, de azt egy szóval sem mondja s nem is mondhatja, hogy mindenik jelölt egyénisége egyformán megfelel a békési egyház különleges viszonyainak, ebben a választók vannak hivatva ítélni. Azután, ami a jövőben olvasást illeti, ne feledjük, hogy a jövőben bármely cselekedetünkre vonatkozólag Isten kezében van ugyan, de azért kötelességünk megtenni mindazt, amitől ésszerűleg jót s kerülni mindazt, amitől ésszerűleg rosszat várhatunk. Ez az eset ennél a papválasztásnál is. A jövő felől nem vagyunk ugyan teljesen biztosak, de vannak szempontok, melyeket kötelességünk figyelembe venni, mielőtt szavazatunkat leadnók.

Melyek ezek a szempontok?

A választás nem egyéb, mint ítékezés arra nézve, ki a legérdemesebb a szóban forgó állásra, illetőleg kinek személyétől várhatjuk leginkább az egyház közjavanak előmozdítását? Hogy ezt az ítékezést végrehajthassuk, természetesen csak olyan egyéneket vehetünk számításba, akiket ismerünk, mert a közvetlen megismerést nem pótolhatja semmiféle ajánlás. Az ismert jelöltek közül pedig azt kell választanunk, akiben leginkább feltalálhatók azok a tulajdonok, melyeket a békési ref. egyház különleges viszonyai megkövetelnek.

Egy ref. lelkész tevékenysége két részre osztható. Egyik az Isten igéjének hirdetése a szószéken, másik a hívek lelki gondozása, ügyeikben, bajaikban való szíves, hathatós segítése. Mind a kettő határtalanul fontos, mind a kettő nélkülözhetetlen feltétele egyházunk virágzásának.

Annak tehát, akire szavazunk, első sorban olyan férfiúnak kell lenni, aki egész lelkében áthatva Isten és az ő igéjének szeretetétől nem cifra szavak, csiszolt mondatok által igyekszik hatást elérni, mikor prédikál, hanem az igazság egyszerű köntösből mutatva fel mindig azt, ami az idvességre vezet, mindenek előtt épületességre törekszik s a keresztyén cselekedetek gyakorlására vezérel.

A lelkési hivatás második része érdekel azonban egyházunk különleges viszonyai között kiváló figyelmet. A békési ref. egyház körülbelül huszonnégyezer lelket számlál s mindezeknek gondozása két lelkész vállára nehezedik. Ezen a téren van igazán szükség a hegyeket is megmozdítani tudó hitre, a lelki szükségleteket felismerő éles szemre, szilárd akaratra, csüggedést nem ismerő kitartásra, a szellemi segédeszközökből soha

ki nem fogyó találatkonyságra s meleg és kiapadhatatlan emberszeretetre. Szavazatunk azért csak olyan férfira szabad adnunk, akiről mi magunk azt a meggyőződést szereztük, hogy tud akarni, hogy tehetsége van azt, amit akar, meg is cselekedni, hogy vallásához és egyházához való igaz szeretete megóvja a csüggedéstől és a helytelen utra tévedéstől, hogy van szíve semmi fáradságot sem kimélni az egyháztagnak szellemi és anyagi javáért, hogy érzésvilága az egyházon kívüli viszonyokban is egybevág a békési népével, végre, hogy a tapasztalatot a testi és lelki erő teljességével egyesíti.

Mégeggy oly tulajdönt kell említenünk, amely minden másnál hasonlíthatatlanul fontosabb. Szavazatunk leadásakor kiváló tekintettel kell lennünk arra, hogy a megválasztandó lelkész multja — emberi számítás szerint legalább — biztosítékot nyújtson arra nézve, hogy az az áldatlan viszály, mely egyházunkban már hosszú idő óta dúl, lassan-lassan alább fog hagyni s végre egészen meg fog szünni, mert egyházunk felvirágzása enélkül még csak nem is képzelhető. „Boldogok a békességre igyekezők, mert azok Isten fiainak mondatnak.“ Idvezítőnk e szavai legyenek vezérszavaink, midőn a sokat szenvedett békési református egyház jövőjéről határozunk.*

Vármegyénk jogászhoz!

Ezelőtt mintegy öt-hat évvel Oroszországban egy egyetemi tanárt köztársasági halálra ítélték. A rokonság minden befolyását latba vetette, hogy a szégyenletes haláltól megmentse az elítéltet; de nem használt semmi. Vére, az elítéltnek egyik sógora, aki mint jogtanár, nagy jogász hírében állott, a következő cselekedetre szánta el magát: mikor a vesztőhelyre érkeztek s elhangzott a „hóhér végezze kötelességét!“ bírói utolsó szó, egy lövés dördült el s a halálraítelt szívén találva, holtan bukott le az állványról.

Ezzel megmentette sógorát a leghalátlanabb haláltól, a familiát pedig az örökös szegénységtől.

A világsajtó ez ügy elbírálására felhívta annakidején a jogászörököt, hogy adjanak véleményt aziránt, hogy „előre megfontolt emberölés büne“ volt-e az, vagy mi egyéb?

Az esemény megtörténte után körülbelül három év multán hozták napvilágra a többség véleményét, mely abban konkludált, hogy miután a hóhéria is szántszándékos emberölés s az illető úgy is halálra volt szánva, a cselekedet nem volt egyéb rendőri kihágásnál, amennyiben az illető csak a hatóság halálos ítéletének végrehajtását akadályozta meg. E dolgot azért beszéltük el, mert ilyen eset, mióta a világ fennáll, ez egyen kívül még nem történt sehohol s ez is csak Oroszországban.

Megörökítésre érdemes dolog történt, ami igazán a fehér hollónál is ritkább, e hó 14-én Magyarországon, Békésvármegyében Gyulán. Ugyanis: egy közigazgatási bizottsági tag, egy község első tisztviselőjét azzal panaszolta be nevezett bizottságnak, hogy a községi képviselőtestületi üléseket rendszerint oly időkre hivatja össze, amikor a közigazgatási bizottság tartja üléseit s egy-

*) E cikket református ember írta a helybeli ref. egyháznak egy fontos belügyéről. Szívesen közöljük, bár lapunk nem felekezeti lap s általában, mivel át vagyunk hatva az egyházak nagy hivatásának érzetétől, minden egyház ügyeit illető fejtegetéseknek szíves készséggel adunk helyet.

uttal megkérte a megye alispánját, hogy szüntesse meg e szabálytalanságot.

A megvádolt tisztviselő, miután a lapokban e dolog megjelent, a maga védelmére szintén lapokban adta meg a felvilágosító feleletet, még pedig az egész panaszt rágalomnak és valótlannak minősítette. Eddig még csak hagyján; de most jön a veleje a dolognak. A megsértett, illetve megrágalmazott tisztviselő a maga részéről az ügyet befejezettnek tekintette.

A közigazgatási bizottsági tag azonban sehogy sem nyugodott meg a dologban, hanem személyesen előadta panaszát fentjelzett időben, és helyen a közigazgatási bizottság ülésében, miszerint őt, mint *felettes hatóságot* illető tisztviselő annyira megsértette, hogy megtorló *elégítelt* kér.

A közigazgatási bizottság többsége, egyenkint is hatóságnak képzelve magát, kimondotta, hogy igenis bűnös az a tisztviselő, aki egy közig. bizottsági tagot meg sérteni s az olyat meg kell fenyíteni. Így azután a többség határozata az lett, hogy az illető tisztviselő ellen, mert nyilvánosan sértett, habár nem ő volt a kezdő s habár ő lett először meghurcolva s alaptalanul megrágalmazva, — fegyelmi vizsgálatot rendelt el.

Mint hogy ilyen eset még nem fordult elő a Bach-korszakban sem, felhívjuk, sőt igen szépen kérjük vármegyénk tisztelretelmelt jogászait, hogy lapunk hasábjain, vagy bármely megyei lapban méltóztassanak véleményüket közölni afelől, hogy a *közigazgatási bizottsági tag*, mint „egy“ felettes hatóság-e, vagy nem s *personikus* esetekre elrendelhető-e a fegyelmi eljárás, vagy sem?

Felvilágosító szíveségükért előre is köszönetet mond a szerkesztőség.

UJDONSÁGOK.

— **Szavazások.** Békésen a f. hó 27-én tartandó lelkészválasztásnál a szavazások két bizottság előtt adatnak le és pedig az egyik bizottságnál az I., II., III. és IV. kerület, a másodiknál az V., VI. és VII. kerületbeli választók szavaznak.

— **Vármegyei közgyűlés.** Békésvármegye törvényhatósági bizottsága folyó hó 22-én tartotta évnegyedes rendes közgyűlését, melynek lefolyásáról a békési dolgokat illetőleg, a következőkben számolunk be: a napirend előtt egy bizottsági tag felszólására azt próbálták eldönteni, hogy a bizottsági tagok egyenkint is hatóságok és nagyhatalmak-e, de ebben ugylátszik, még a főispán se tudott határozottan döntenie és így a kérdéses, kinossá fajuló ügyben nevezetesebb fordulat nem állott be. Annál érthetőbb és annál nagyobb szabálytalansággal állapította és erősítette meg a törvényhatóság Békés község eljárásának helyességét a nyomtatvány-ügyben. E tiszta érdekpolitika eme törvénytelen eljárását Papp József felebbezte meg az illetékes minisztériumhoz. A többi Békést illető dolgok a községi képviselőtestület határozata szerint erősítették meg.

— **Óvodai ünnepély.** Békésen f. hó 20., 21. és 22-én tartott óvodai ünnepélyekről a következőkben számolunk be: 20-án d. u. fél 3 órakor kezdődött meg a malomvégi óvoda ünnepélye. Az óvoda termében a sok fényességes díszítményektől csillogó-billogó pompában állott a karácsonyfa; alatta és körülötte finom eszthetikai izlésre valló érzékkel elrendezett játék és egyéb ajándéktárgyak. A közönség el volt ragadtatva úgy

ezzel, mint az apróságok meglepő működésével, azok okos, értelmes, bátor fellépésükkel, csacsogásaikkal sokszor jó hangulatra ragadták a közönséget. A kifejtett finom ünnepély rendezéseért s ama fáradságos, odaadó munkáért, mellyel az apróságok örömet megszerezni iparkodtak, igazán csak a legnagyobb elismeréssel tartozunk a rendezőnek. Az ibrányi és újvárosi óvodák is páratlan munkásságot fejtettek ki, hogy az apró embereknek meg legyen a boldog karácsony, a nemes öröm. Az a fény, pompa, az a nemes elrendezés, a vezetőknek kitünő izléséről és fáradságot nem ismerő szorgalmáról tanuskodik. Azonban azt is tapasztalhatjuk, városunk már ebben is haladást mutat, nevezetesen ez év produkciója felülhaladta a mult éveket mind. Amiért a rendezőknek csak köszönettel tartozunk.

— **Közgyűlés.** Békés nagyközség képviselőtestülete mintegy 24 tárggyal folyó hó 30-án, azaz szerdán d. e. 9 órakor rendkívüli ülést tart, melynek lefolyásáról annak idején tudatjuk olvasóinkat.

— **Felavató ünnepély.** A békési izr. betegsegélyző egyesület 1000 korona értékben Thórát (pergamén, szentírásí tükercs,) teljes ezüst felszereléssel adományozott az új izr. templomnak, melyből kifolyólag ünnepélyes istentisztelet közben avatták fel a Thórát. Az istentiszteletet Klein Károly, az ünnepély rendezését Adler Lázár végezte, aki lendületes beszéd kíséretében adta át, mint a segélyző egyesület titkára a Thórát a templomi szakosztálynak. Az ünnepély este társas vacsorával végződött.

— **Ünnepi követ.** A békési ref. egyházhhoz a karácsonyi ünnepek alkalmából a dedreczeni theológiáról Marjay Géza IV-ed éves papjelöltet küldték ki a legációba, ki is küldetésének a hívek teljes meglegedésére eleget is tett.

— **Ifjúsági estély.** A békési Iparos Olvasókör és Ifjúsági Egyesület tagjai f. hó 26-án a „Megjötték a huszárok“ című vigjátékot adták elő táncmulatsággal egybekötve, mely alkalommal mint máskor is, a szereplő személyek úgy egyenkint, mint összesen is megmutatták ügyességüket és törekvésüket; egyúttal bizonyosságát adva annak, hogy fiatalságunkban a szép és jó iránt mind uagyobb és nagyobb a lelkesedés és kitartás. Az életrevaló fiatalság további működéséhez sok sikert kívánunk a jövőben is.

— **Új ügyvédjelölt.** Városunk szülőttjét, Durkó Ferencet, ki az érettség helyben végezte, mint értesülünk, a napokban az aradi ügyvédi kamara jelöltjei közé felvette.

— **Virilisták.** A folyó hó 22-én megállapított értékképviselők lajstromából vesszük, hogy vármegyén területén a legtöbb adót, 27,000 koronát gróf Wenckheim Frigyes, a legkevesebbet 743,99 koronát pedig Künzler Kálmán fizeti.

— **Új felettes hatóság.** Békésvármegye törvényhatósági bizottsága folyó hó 22-én tartott gyűlésén közigazgatási tagokul két évre vármegyénk területéről a következőket választotta meg: Ladics László, Beliczey Géza, Veres József, Varságh Béla és Haviár Dániel tagokat. E választás igen szerencsés volt, amennyiben mindannyia törvénytudó egyéniség s nem oly öntudattal bíróak, kik egyenkint is fegyelmi ügyekben annakidején pláne személyes ügyekből kifolyólag: felettes hatóságnak tekintsek magukat.

— **A nagy vitéz.** Mucsi Gergely békési illetőségű közhuszár f. hó 23-án, miután a korcsmákban jól felöntött a garatra, szülei

házának ablakait, amiért neki pénzt nem akartak adni — beverte, a csendőrök mint szökevény katonát f. hó 24-én Csabára kísérték be a katonai hatóságokhoz.

— **Kés és bot.** Békésen f. hó 23-án éjjel a Grósz-féle korcsma előtt Pikó József és Rása Mihály összeverekedtek. Pikó Rását megkéselte, mire emez botot kerített s úgy helybenhagyta Pikót, akit a csabai kórházba szállítottak, hogy f. hó 26-án éjjel az ütlegek következtében meghalt.

— **Nyulkereskedés.** Ladányi Kálmán békési kertészkedő, aki többeknek a közelmúltban elég keserűséget okozott, az ünnepek alatt azzal keserítette meg magát, hogy a gróf vadászából a vadászok által elcsipett nyulakat és fácánokat megvette és azokat a városban jó pénzért mások által elárusította. A csendőrség ellene, mint orgazdasággal gyanúsított ellen a nyomozást megindította.

— **Kinyomozott utonálló.** Még ez év július havában történt, hogy Mészáros István békési lakost egy utonálló megtámadta s miután 340 koronáskáját átengedni nem volt szives, az utonálló csunyaúl helyben hagyta. A napokban a csendőrség az utonállót Varga Kálmán személyében kinyomozta és a bíróságnak feljelentette.

— **Olvasóink figyelmébe.** Freiburger Márton, a csabai „Korona“-vendéglő tulajdonosának kárára legutóbb elkövetett kasszabetörés alkalmából jó szolgálatot véltünk tenni olvasóinknak, mikor figyelmüket felhívjuk a „Meteor“ pénzszekrény és tresorgyár (Budapest, VI. Gömb-utca 59.) által készített páncél-szekrényekre, melyek úgy tűz, mint betörés eshetősége ellen a legnagyobb biztosítékot nyújtanak. A „Meteor“ páncél-szekrények szerkezete a megfúrás lehetőségét teljesen kizárja és tényként felemlítjük, hogy „Meteor“-kassza betörők által még soha meg nem furatott és fel nem törtetett.

— **Lopás.** Békésen e hó 22-én éjjel, D. Kis István IV. k., 602. sz. alatti házat ismeretlen tettes feltörte és onnan 2 darab párnát, 1 darab dunnát és 1 darab lepedőt összesen 21 korona értékben ellopott. A rendőri nyomozás megindult s nemsokára az ismeretlenség homályába burkolt tettes: ifj. Gellén Ferenc és Remeczki Mária 16 éves hajadon személyében kitudódott. A kihallgatásuk alkalmával azt vallották, hogy utóbbi édes anyja biztatására követték el tettüket. Az eset most már az ügyészség kezében van, aki biztosan nyugodtan hagyja őket aludni az előre elkészített tollas, puha ágyban.

— **Földmives-bál.** Jól sikerült földmivesbált rendezett e hó 26-án Frank Menyhért vendéglős a békési I. fuvózenekar közreműködésével a Bérház nagytermében. A 7 órákor megkezdődött mulatság kinek virradatig, kinek azon túl is tartott.

— **Hirtelen halál.** Lázár Kiss János békési illetőségű fiatal gazdálkodó csütörtökön éjjel jól beszeszelve bandukolt haza s a gazdasági iskola előtt lévő árokba esett, ahol reggel halva találták meg. Az orvos szivszélhűdést konstatált.

— **Rokkát loptak** Békésen Tyukodi Istvánné nyílt padlásáról még ez év július havában 3 korona értékben, de a tettes nem került kézre s vígan forgatta kerekeit s fonta, szötte rajta ezideig a sok szép kendert, azonban buzgó csendőreink a napokban kinyomozták a tettest Apáti Erzsébet 32 éves nő személyében, aki busan vallotta be tettét s adta vissza szerelmes rokkáját tulajdonosának. A járásbíróshoz feljelentették a rokka-hóst.

TÁROGATÓ.

PAPVÁLASZTÁS.

*Papválasztás lesz Békésen,
Van is a nép lázba'.
Van dolguk a korteseknek,
Járnak házról-házra.
A nyomdának, a nyomdásznak
Van mostan jó g'seftje,
Kiáltványnak és plakátnak
Bezzeg van keletje!*

*Szorgosan foly' a paptétel,
Papot tesz most minden,
Pápiszták a reformálnak:
Nem mindenik ingyen.
Áll a börze, kiszámítva:
Mit nyerni a koncon?
Ki van mondva, hogy a papság
Nem eladó olesón.*

*A multkori választáson
Hasonlóképp tették,
S a számlát ez önzetlenek
Ki is fizetették.
Szegény jó nép! Kálvin népe
Beh könnyen mégysz lépre!
Rajtat mennyi naplopónak
Hízik meg a lépe!*

*Felfogadva a bérencek
— Alj nép — szöszön-borson,
Vigéckednek, gyülik a voks,
Mint fonal az orsón.
Finánc urak is vonulnak,
Miképpen a daivak,
Most nagyon sok dolguk lehet,
Mindég utba' vannak.*

*Hej, ti aranyos fináncok
Gyönyörű leventék!
Merre, meddig mentek? Tán a
Dohányt följelenték?
Azt megmondom, hogy a voksot
A kincstár ne bánja!
Se a kosár a polgárnak
Ne legyen főlhányva!*

*Tojást kaptok; de a voksunk
Azé, kihez érzünk;
Egyebekben pedig majd a
Körmötökre nézünk.
De megyek már, nézem én is
Hogy-mint áll a börze:
Mi a voksak folyó ára?
Pihá! . . . Csunya biz é!!*

VALAKI.

A másik beköszöntő.

Hát tehetek én róla, hogy ki tudja, ki nem, azt hitte felőlem, hogy *idétlenül* jöttem a világra s aztán elkeresztelt „Tengerszem“-nek. Igazán csodálkozom, mert ha valahol a Magas-Tátra táján szedett volna fel valami nyikorgós taligájú koldus, akkor megjárna, hogy ilyen mélyreható nevet kaptam; de ha már így van, viselem, mert muszáj! Hej, pedig, de gyűlölöm azt a szót, hogy „Tenger!“ Hiszen az viz . . . csak lábáztatni való. Miért is nem „Borszem“ a nevem!? Noé apánk is mérgeben ültette a szőlőt, mert megutálta a vizet, mikor a bérében 150 napig csónakázott az árvíz felett. Ő már tudja mi a tengeri betegség, éppen úgy, mint Jónás, aki étlen-szomján a cethal gyomrában csak attól félt, hogy mi lesz vele, ha az a nagy tengeri jószág egy *nyeletet* talál rá hörpinten. Tudom, hogy mikor előkerült a cetből, neki is első dolga volt Ninivében a csárdát keresni fel, hogy egyik egy kis jó sonkát, aztán a tetejébe egy kis

igazi *tokajit* nyeljen, mert éppen olyan kegyetlen időben esett meg az a dolog, mint amilyenben ez a lap megjelent, amelynek homlokára odabiggyesztette a betűdirektor a „Tenger“ mellé még azt is, hogy „szem.“ Azt nem bánom, hogy „szem,“ mert legalább tudom, hogy nem vagyok vak, de azt, hogy „Tenger,“ sohasem bocsátom meg neki.

Meg is kérdeztem afelől, hogy tulajdonképpen miért is kaptam én azt a nevet; hát azt felelte rá, hogy ő nem tudja, kérdezzem a felelős szerkesztőt, mint keresztapám. Megfogadtam a szót. A keresztapám azt mondta, hogy azért adta nekem azt a borzasztó nevet, hogy ami csak Békésen történik: bíróságoknál, hivatalokban, olvasóköriokban, csárdákban, rendőrségen, csendőrségen, pusztákon, tanyákon, piacon, vasuti állomáson, szállókban s egyéb közérdekű helyeken, mindre tengerszemmel ügyeljek fel, aztán sugjam be neki. No hiszen szépen vagyunk! Még jó, hogy kubikolni nem küldött, meg táncolni. De hát megteszem a kedvéért, mert finom uri ember. Igaz, ami csak kifogásolom nála, hogy nem jár a korcsmába; de lehet, később, ha most nem is akar, majd rákap.

Az elmébe szabott teendőket azért fogom végezni, mert ez a lap társadalmi, szépirodalmi és gazdasági irányú és hogy sok előfizetője legyen. A társadalmat pedig csakis az említett helyeken lehet feltalálni, ami aztán anyagot szolgáltat a szépirodalmi részhez is majd a papválasztás után, ha megint *bankett* lesz az elolvadtott jégpálya mellett. A gazdasági dolgokat pedig a tanyákon és pusztákon lelem meg, mikor a munkások sztrájkolnak a csekély bérért.

Hát ugy-e mégis jó adta meg az utasítást az én szerkesztő-keresztapuskám! No de igyekszem is megfelelni a várakozásnak, hogy rám ne fogják az indolens nevet és kiérdemeljem azt a csodálatos és általam kiálthatatlan nevet, hogy — „Tengerszem.“

Jobb is lett volna valami ideális szép név, olyan poetikus hangzásu, mint pl. „Világbiro, Nagy Sándor, Szulámi, Absolon, Vadmacska“ stb., ami a nők érdeklődését is felkeltette volna. De ugy látom, hiába tiltakozom már ellene, késő van; be van anyakönyvelve a protokolumba. Nem is lamentálok már ellene, legyen úgy, ahogy van; csak arra kérem a t. érdeklődő közönséget, hogy e rovat alatt közölt dolgokat figyelemmel tessenek elolvasni, mert „Tövis“ ur szörnyen köszörüli a tollát mindazokra, akik nem úgy tesznek, mint ahogy ő akarja. De jó van, két vége van a botnak, már pedig a bot is fegyver és pedig olyan, aminek két vége van.

Azért ne tessenek félni akármit is ígéret „Tövis“ ur, hisz ő is engedékeny a szép szemek iránt; már pedig nagyobb és tisztább szem nem lehet a világon, beleértve Békést, mint „Tengerszem“, aminek okáért fel is kérem a szedő urakat, hogy nevemet becsületes betűkkel szedjék ki, ne olyan imilyen-amolyan picivel, hogy nagyító-üveggel keresse olvasóközönségünk.

Tengerszem.

Nyomatott Békéscsabán

a „Békésmegyei Függelenség“ könyvnyomdájában
Kispiactér, Zvaratkó-ház.

PATAY MIHÁLY

kávékereskedő

KÁVÉJÁT

a legjobbnak ismerték el. És vajjon miért?

- 1-ször: Mert legzamatósabb.
- 2-szor: Mert legkiadósabb.
- 3-szor: Mert szakszerűen kezelt.
- 4-szer: Mert a **Patay-cég**

üzletében semminemű oly anyag nincs raktáron, amely a kávé zamatjára befolyással bírna, ugymint: petróleum, chlormész, kocsikenőcs, terpentín stb.

Tegyen próbavásárlást

PATAY MIHÁLY

cégnél Békéscsabán, Vasut-u.